



Warszawa, dnia 11 maja 2015 r.

**PAŃSTWOWA  
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-603-439/15

**Informacja**

**o warunkach udziału w ponownym głosowaniu w wyborach Prezydenta  
Rzeczypospolitej Polskiej, w obwodach głosowania utworzonych w kraju,  
które zostaną przeprowadzone w dniu 24 maja 2015 r.**

Państwowa Komisja Wyborcza, w związku z ponownym głosowaniem w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które zostanie przeprowadzone w dniu 24 maja 2015 r., przypomina o warunkach udziału w ponownym głosowaniu w obwodach głosowania utworzonych w kraju.

Warunki te określone są w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.).

Prawo udziału w ponownym głosowaniu (prawo wybierania) w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma obywatel polski, który:

- najpóźniej w dniu ponownego głosowania kończy 18 lat,
- nie został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
- nie został ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu,
- nie został pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu.

Wyborca jest wpisywany do spisu wyborców. Można być wpisanym tylko do jednego spisu. Spisy wyborców sporządzają urzędy gmin.

**I. Głosowanie w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania w Polsce.**

**Wyborca zameldowany na pobyt stały na obszarze gminy**, który nie złożył wniosku o wpisanie do stałego rejestru wyborców w innym miejscu oraz **wyborca wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek**, będzie ujęty z urzędu w spisie wyborców sporządzonym dla obwodu głosowania właściwego dla jego miejsca zamieszkania.

## **II. Głosowanie w innym obwodzie niż właściwy dla miejsca stałego zamieszkania.**

### **➤ Głosowanie w wybranym przez siebie obwodzie (lokalu wyborczym), w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych**

- Wyborca, który nie złożył do dnia 5 maja 2015 r. wniosku o dopisanie do spisu wyborców w wybranym obwodzie głosowania w kraju, ani do dnia 7 maja 2015 r. w obwodzie głosowania za granicą, może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, złożyć taki wniosek i w związku z tym **głosować w wybranym przez siebie lokalu wyborczym na obszarze gminy, w której stale zamieszkuje** (innym niż właściwy dla jego miejsca stałego zamieszkania) **lub w której będzie przebywać w dniu wyborów. Wniosek taki składa się w urzędzie gminy, w której znajduje wybrany lokal wyborczy, najpóźniej w 5. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 19 maja 2015 r.**

**Wniosek może dotyczyć każdego lokalu wyborczego, w tym lokalu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych.**

Wyborca dopisany do spisu wyborców na własny wniosek zostanie z urzędu skreślony ze spisu w miejscu stałego zamieszkania.

### **UWAGA!!!**

**Osoby wpisane do spisu wyborców na swój wniosek przed pierwszym głosowaniem w dniu 10 maja br. będą ujęte w tym spisie wyborców w ponownym głosowaniu (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w ponownym głosowaniu w innym obwodzie będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu z urzędu gminy lub od konsula, który sporządził spis wyborców, zaświadczenia o prawie do głosowania.**

Dotyczy to także żołnierzy pełniących zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywających ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, ratowników odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania, policjantów z jednostek skoszarowanych, funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej pełniących służbę w systemie skoszarowanym, którzy przed

głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r. zostali dopisani do spisu wyborców w wybranym przez siebie spisie wyborców.

➤ **Głosowanie na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania**

Wyborca zmieniający miejsce pobytu po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, może otrzymać zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania. Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim.

Wniosek o wydanie takiego zaświadczenia składa się po dniu pierwszego głosowania w urzędzie gminy, w której wyborca jest ujęty w spisie wyborców, nie później jednak niż w 2. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 22 maja 2015 r.

**Wniosek może zostać złożony pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej.**

Do odbioru zaświadczenia wyborca może upoważnić inną osobę. Wówczas wyborca sporządza wniosek o wydanie zaświadczenia i upoważnienie (może to być jeden dokument), w którym wskazuje swoje imię (imiona) i nazwisko oraz numer PESEL, a także dane osoby upoważnionej do odebrania zaświadczenia. Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców, w którym był ujęty w pierwszym głosowaniu w dniu 10 maja 2015 r.

**Wyborcy, którzy złożyli wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania przed pierwszym głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r. otrzymali dwa zaświadczenia i w ponownym głosowaniu będą mogli głosować wyłącznie na podstawie otrzymanego wcześniej zaświadczenia o prawie do głosowania.**

**Należy zwrócić szczególną uwagę, aby nie utracić zaświadczenia o prawie do głosowania.** W przypadku jego utraty, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w ponownym głosowaniu w obwodzie właściwym dla w miejsca stałego zamieszkania.

➤ **Głosowanie w szpitalach, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w domach studenckich**

**Wyborcy, którzy będą przebywać w dniu ponownego głosowania w szpitalach, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych zostaną wpisani do spisów wyborców sporządzonych dla obwodów głosowania utworzonych**

w tych jednostkach i będą mogli głosować w tych obwodach. Dyrektor jednostki powiadomi osoby przebywające w jednostce o umieszczeniu ich w spisie wyborców. Na takich samych zasadach będą mogli głosować **wyborcy przebywający w domach studenckich lub zespołach domów studenckich**, w których utworzono obwody głosowania.

Wyborcy wpisani do spisu wyborców w wyżej wymienionych jednostkach zostaną z urzędu skreśleni ze spisu w miejscu stałego zamieszkania.

Osoby, które przybędą do wyżej wymienionych jednostek w dniu ponownego głosowania, będą mogły głosować w obwodach utworzonych w tych jednostkach **tylko na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania.**

### **UWAGA!!!**

**Osoby wpisane do spisu wyborców w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz w domach studenckich lub zespołach domów studenckich w pierwszym głosowaniu w dniu 10 maja 2015 r. będą ujęte w tym spisie wyborców również w przypadku przeprowadzania ponownego głosowania (tzw. II tury wyborów). Wzięcie udziału w ponownym głosowaniu w innym obwodzie będzie możliwe wyłącznie po otrzymaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, który sporządził spis wyborców. Ponadto wyborcy, którzy opuścili szpital, zakład pomocy społecznej, zakład karny lub areszt śledczy po dniu pierwszego głosowania będą mogli być dopisani do spisu wyborców przez obwodową komisję wyborczą w miejscu stałego zamieszkania jeżeli udokumentują, że opuścili tę jednostkę w okresie pomiędzy dniem pierwszego głosowania, tj. 10 maja 2015 r., a dniem ponownego głosowania.**

#### ➤ **Głosowanie w kraju wyborców stale zamieszkałych za granicą**

- **Wyborca stale zamieszkały za granicą, który będzie przebywał w Polsce w dniu ponownego głosowania, może wziąć udział w tym głosowaniu w dowolnym obwodzie głosowania, jeśli przedłoży obwodowej komisji wyborczej ważny polski paszport oraz dokument potwierdzający, że stale zamieszkuje za granicą. Dokumentem takim może być np. karta stałego pobytu, dokument**

potwierdzający zatrudnienie za granicą lub dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą. Na tej podstawie obwodowa komisja wyborcza dopisze taką osobę do spisu wyborców, zaznaczając to w paszporcie przez odcisnięcie pieczęci komisji i wpisanie daty na ostatniej stronie przeznaczonej na adnotacje wizowe.

- Wyborca stale zamieszkały za granicą może również głosować na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania **wydanego przez konsula, o ile został na swój wniosek wpisany do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym za granicą.**

### **III. Głosowanie korespondencyjne.**

Wyborcy, którzy zgłosili zamiar głosowania korespondencyjnego przed pierwszym głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r. również w ponownym głosowaniu będą głosowali korespondencyjnie. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prześle tym wyborcom pakiety wyborcze na ten sam adres, na który pakiety zostały wysłane przed pierwszym głosowaniem. Nie ma możliwości zmiany tego adresu. Wyborca może zrezygnować z głosowania korespondencyjnego, w tym także po tzw. pierwszej turze, wyłącznie poprzez pobranie zaświadczenia o prawie do głosowania. Wniosek w tej sprawie wyborca powinien złożyć w urzędzie gminy, w której jest ujęty w spisie wyborców. **Złożenie wniosku musi nastąpić przed wysłaniem przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) pakietu wyborczego, lub po tym terminie, lecz wyłącznie jeżeli wyborca zwróci pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym**

Natomiast wyborca, który nie zgłosił zamiaru głosowania korespondencyjnego **do dnia 27 kwietnia 2015 r., może po dniu pierwszego głosowania, a przed ponownym głosowaniem, zgłosić zamiar głosowania korespondencyjnego w ponownym głosowaniu.** Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez wyborcę w urzędzie gminy, w której wpisany jest do rejestru wyborców, **najpóźniej w 10. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 14 maja 2015 r.**

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer

ewidencyjny PESEL wyborcy, oznaczenie wyborów, których dotyczy zgłoszenie a także wskazanie adresu, na który ma być wysłany pakiet wyborczy, albo deklarację osobistego odbioru pakietu wyborczego w urzędzie gminy oraz oświadczenie o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców w danej gminie.

W zgłoszeniu wyborca może zażądać przesłania mu wraz z pakietem wyborczym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Wyborca zostanie skreślony ze spisu w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania i ujęty w spisie wyborców w obwodzie głosowania właściwym dla obwodowej komisji wyborczej, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego na terenie gminy, w której stale zamieszkuje.

**Wyborca, nie później niż 7 dni przed dniem ponownego głosowania, otrzyma z urzędu gminy pakiet wyborczy**, który zostanie doręczony **wyłącznie do rąk własnych** wyborcy, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru. Jeżeli wyborca we wniosku zadeklarował osobisty odbiór pakietu wyborczego, pakiet ten we wskazanym terminie będzie możliwy do odebrania w urzędzie gminy (w godzinach pracy urzędu).

Jeżeli wyborca nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jego podpisu.

W przypadku nieobecności wyborcy pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 3 dni od dnia pierwszego doręczenia.

**W skład pakietu wyborczego** przekazywanego wyborcy wchodzi: koperta zwrotna, karta do głosowania w ponownym głosowaniu, koperta na kartę do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a — jeżeli wyborca zażądał jej przesłania.

Na karcie do głosowania wyborca oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania. Należy pamiętać, że znakami „x” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.

Po oddaniu głosu należy kartę do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na kartę**

**do głosowania spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.**

Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.

Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu. **Przed włożeniem oświadczenia do koperty zwrotnej należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.**

Kopertę zwrotną należy zakleić i **nadać osobiście w placówce Poczty Polskiej** na adres obwodowej komisji wyborczej najpóźniej:

- do 21 maja 2015 r., jeżeli placówka pocztowa znajduje się w gminie, w której wyborca jest ujęty w spisie wyborców,
- do 20 maja 2015 r. w dowolnej placówce Poczty Polskiej na terenie kraju.

Osoba niepełnosprawna może umówić się na odbiór koperty zwrotnej w miejscu i terminie przez nią wskazanym (np. w jej mieszkaniu). W przypadku, gdy odbioru ma dokonać pracownik Poczty Polskiej, należy umówić się z nim najpóźniej na dzień 21 maja 2015 r.

Wyborca może przed dniem ponownego głosowania **osobiście dostarczyć** kopertę zwrotną do właściwego urzędu gminy (w godzinach pracy tego urzędu) lub w dniu ponownego głosowania, **do czasu jego zakończenia**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjne nie mogą wyborcy umieszczeni w spisach wyborców w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz domach studenckich lub zespołach domów studenckich, a ponadto wyborcy, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania. Jak wskazano powyżej w przypadku gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, wyborcy temu zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów nie wydaje się po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego, chyba że zwrócił on pakiet wyborczy w stanie nienaruszonym.

#### **IV. Głosowanie przez pełnomocnika**

Prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika w ponownym głosowaniu mają wyborcy, którzy najpóźniej w dniu ponownego głosowania ukończą 75 lat, a także wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), w tym również wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440);
- 2) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 3) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1;
- 4) orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów;
- 5) orzeczenie o zaliczeniu do II grupy inwalidów;

a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania.

Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład komisji obwodowej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania, a także mężowie zaufania, jak również kandydaci na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby lub od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.



Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

**Wyborcy, którym pełnomocnictwo zostało udzielone przed dniem pierwszego głosowania w dniu 10 maja 2015 r. będą mogli głosować na podstawie aktu pełnomocnictwa (przekazanego obwodowej komisji w dniu pierwszego głosowania) również w ponownym głosowaniu. Wraz ze spisem wyborców przed ponownym głosowaniem komisja otrzyma aktualną listę wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania. Na podstawie tej listy komisja dopuści do głosowania osoby posiadające pełnomocnictwo do głosowania, które głosując w pierwszym głosowaniu, oddały komisji akt pełnomocnictwa.**

Natomiast wyborca, który nie złożył wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa przed pierwszym głosowaniem w dniu 10 maja 2015 r., w celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa przed ponownym głosowaniem, składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisany do rejestru wyborców. Wniosek należy złożyć najpóźniej w 9. dniu przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 15 maja 2015 r. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. Nr 157, poz. 936 i z 2014 r. poz. 1428). (wzór dołączony do informacji).

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa
  - wzór zgody na przyjęcie pełnomocnictwa stanowi załącznik nr 6 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazanego wyżej (wzór dołączony do informacji);
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, jeżeli wyborca udzielający pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miał ukończonych 75 lat;

– kopię zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego osobie mającej być pełnomocnikiem, jeżeli osoba ta nie jest ujęta w rejestrze wyborców w tej samej gminie co udzielający pełnomocnictwa.

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany w miejscu zamieszkania wyborcy lub w innym miejscu na obszarze gminy, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku o jego sporządzenie.

Wyborca ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem ponownego głosowania, tj. do dnia 22 maja 2015 r., stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa, lub przez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu ponownego głosowania.

Wyborca, który udzielił pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu wyborczym, jeżeli wcześniej nie oddał głosu pełnomocnik. Głosowanie osobiste przez wyborcę powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych oraz domach studenckich, a także w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich.

## **V. Dopisywanie wyborców do spisów w dniu ponownego głosowania**

**W dniu ponownego głosowania obwodowe komisje wyborcze dopisują do spisu wyborców jedynie tych wyborców, którzy:**

- przedłożą zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania,
- zostali pominięci w spisie, jeżeli udokumentują, że stale zamieszkują na terenie danego obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że nie otrzymał zawiadomienia o utracie przez nich prawa wybierania lub o wpisaniu do spisu wyborców w innym obwodzie,
- są obywatelami polskimi stale zamieszkującymi za granicą, głosującymi w kraju na podstawie ważnego polskiego paszportu,
- zostali skreśleni ze spisu dla danego obwodu głosowania w związku z wpisaniem do spisu wyborców w szpitalu, domu pomocy społecznej, zakładzie karnym

lub areszcie śledczym, jeżeli udokumentują, że opuścili tę palcówkę przed dniem ponownego głosowania,

- chcą głosować w obwodzie utworzonym w zakładzie opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej, zakładzie karnym lub areszcie śledczym, a przybyli do tej jednostki przed dniem ponownego głosowania.